

Stichting Zilte Zones

Postadres: Buytengors 46,
1791 WR DEN BURG
KvK: 62065599
IBAN: NL05 TRIO 0198 0546 45
e-mail: info@ziltezones.com

Perspectief voor mariene aquacultuur in Noord-Nederland

Het perspectief voor de traditionele visserij neemt al jaren af. Beperkingen in vangstgebieden, hogere kosten en ook beperkingen in het gebruik van innovaties hebben ervoor gezorgd dat de bedrijfstak de afgelopen jaren verder is gekrompen.

Op het land verzilt in de kustregio's steeds meer landbouwgrond. Deze potentiële nieuwe 'visserijgronden' kunnen bijdragen aan de noodzakelijke en gewenste eiwittransitie.

De ontwikkeling van mariene aquacultuur als volwaardige bedrijfstak in Noord-Nederland biedt zowel de visserij als de landbouwsector een alternatief. Het kan bijdragen aan de invulling van de grote vraag uit een reeds aanwezige markt. Tegelijkertijd biedt het kansen aan grondeigenaren om hun gronden rendabel en beschikbaar voor voedselproductie te houden en kan het bijdragen aan het in stand houden van visserijgemeenschappen door nieuw perspectief te bieden.

Deze transitie zal niet van vandaag op morgen kunnen plaatsvinden. Na tien jaar onderzoek zijn we echter wel klaar voor eerste opschaling. Meer onderzoek blijft uiteraard noodzakelijk, maar we kunnen nu grootschaliger aan de slag met de teelt van kokkels op verzilte gronden in de kustgebieden van Noord-Nederland. Stichting Zilte Zones zal ook de komende jaren blijven fungeren als aanjager en stimulator van de transitie van blauw naar groen: de teelt van gebiedseigen soorten op gronden die door verzilting niet meer bruikbaar zijn of zullen worden.

Randvoorwaarden

Deze transitie biedt flinke bedrijfseconomische kansen, maar daarvoor is het wel nodig om de volgende randvoorwaarden goed in te vullen:

- Er zijn gebieden nodig waar kan worden opgeschaald. Naast de mariene aquacultuur-ontwikkelingen in Zeeland is zeker nog economische ruimte voor een tweede gebied: de Waddenregio;
- Telen op land is logistiek eenvoudiger dan vissen in zee. Dat betekent dat het onderhouden van een zilt perceel voordelen moet bieden ten opzichte van wilde vangst;
- De leveringszekerheid neemt toe, omdat een aantal natuurlijke groeiprocessen beter kan worden gestuurd en gecontroleerd;
- De productie is duurzamer. Er is minder bijvangst en ook minder schade aan onderwaternatuur.

Ruimte voor opschaling, vervolgonderzoek en experimenten

We staan voor de volgende stap in de doorontwikkeling van mariene aquacultuur in Noord-Nederland. Uit de proeven en pilots in Polder Wassenaar blijkt dat de teelt van kokkels succesvol kan worden opgeschaald. Stichting Zilte Zones wil graag met ondernemers en onderzoekers, gesteund door de provinciale overheden, deze volgende stap zetten. Daarnaast blijft het noodzakelijk om in de praktijk te kunnen experimenteren. In gebieden met geschikte omstandigheden, waarin wetenschap en bedrijfsleven kunnen samenwerken aan experimenten in het veld. Voor de doorontwikkeling van de mariene aquacultuur in de noordelijke provincies is het noodzakelijk om een productiegebied te ontwikkelen en te beheren in Noord-Nederland, in combinatie met een experimenteellocatie. 'Een

Stichting Zilte Zones

Postadres: Buytengors 46,
1791 WR DEN BURG
KvK: 62065599
IBAN: NL05 TRIO 0198 0546 45
e-mail: info@ziltezones.com

Polder Wassenaar 3.0', naar het model van het veldlaboratorium op Texel, waar Stichting Zilte Zones de afgelopen tien jaar als terreinbeheerder, coördinator en aanjager van pilotprojecten en onderzoek een belangrijke rol heeft vervuld. En waar de samenwerking tussen ondernemers en onderzoekers heeft geleid tot vruchtbare resultaten.

Wij zien dat de ontwikkeling van de mariene aquacultuur in de Waddenregio kan worden uitgewerkt in de volgende onderdelen:

- **Productielocaties:** er zijn opschalingslocaties nodig om op voldoende schaal tegen bedrijfseconomisch aanvaardbare kosten te produceren;
- **Onderzoek:** er is nog veel onderzoek nodig om te komen tot de juiste beheersing van de organismen en hun omgeving. Praktijkexperimenten zijn hierbij uiterst belangrijk;
- **Kennisverzameling en -overdracht:** de opgedane kennis moet worden verzameld en overgedragen naar potentiële gebruikers/telers;
- **Wet- en regelgeving:** er zijn nog veel obstakels in wet- en regelgeving. Denk aan het beschikbaar krijgen van uitgangsmateriaal en het certificeren van productiegebieden. Die willen we samen met bestuurders oplossen gedurende de ontwikkelfase en voor de productiefase;
- **Promotie:** de mariene aquacultuur en het onderscheid in impact tussen wild gevangen en gekweekte/geteelde organismen is bij de consument nog niet heel duidelijk. Dit kan nog een flinke boost gebruiken in de bekendheid bij het grote publiek. Daarom is structurele promotie nodig. Dit kan in de onderzoeksfase vooral nog gebeuren via de projecten die worden uitgevoerd.

Gouden driehoek

Als we kijken naar de enorme ontwikkeling die de agrarische sector heeft doorgemaakt, dan is die voor een groot deel te danken aan de 'gouden driehoek' tussen bedrijven, overheid en voorlichting/onderzoek. Deze samenwerking heeft de Nederlandse landbouwsector toonaangevend gemaakt in de wereld.

Stichting Zilte Zones wil de aanjager zijn voor het laten functioneren van deze driehoek in Noord-Nederland wat betreft mariene aquacultuur. De Waddenregio biedt hiervoor veel potentie: de Waddenzee is een zeer voedselrijk gebied, dat heel geschikt is voor de ontwikkeling van aquatische teelten. De stichting wil onderzoeken faciliteren en de opgedane kennis uitdragen. Daarbij is ze laagdrempelig aanspreekbaar voor alle partijen in dit werkveld. Stichting Zeeschelp in Zeeland is een voorbeeld waaraan wordt gespiegeld.

Noodzaak tot transitie

Het ontwikkelingsperspectief voor de sector mariene aquacultuur kan vanuit meerdere invalshoeken worden benaderd. Onder meer:

- Transitie vanuit wildvangst naar kweek
- Transitie van de landbouw in verziltende kustgebieden

De noodzaak voor de eerste transitie komt voort uit alle maatregelen die hebben geleid tot beperkingen in de vangst. Mogelijkheden zijn:

- **kweek op zee:** bijvoorbeeld tussen windmolenparken of andere beschermde plekken in zee

Stichting Zilte Zones

Postadres: Buytengors 46,
1791 WR DEN BURG
KvK: 62065599
IBAN: NL05 TRIO 0198 0546 45
e-mail: info@ziltezones.com

- **kweek op land:** in verzilte kustgebieden, zoals tussendijkse of buitendijkse polders. Beide mogelijkheden tot transitie verdienen hun ontwikkeling. Gezien de bestaande vraag vanuit de markt en weggevallen productie, is er een acute noodzaak voor deze transitie.

De noodzaak tot deze transitie kent vanuit de landbouw een lagere prioriteit. Verzilting is een steeds meer voorkomend probleem in kustgebieden, maar boeren kunnen dit ook aanpakken vanuit een verandering van teeltmethoden van bestaande gewassen. Bijvoorbeeld aardappels kennen ook meer zouttolerante varianten. Ook andere teeltmethoden en slim waterbeheer kan de impact van het verziltingsprobleem voor de boer nog enige tijd beperken. Hierdoor wordt de noodzaak van een transitie van reguliere landbouw naar het verbouwen van mariene aquatische organismen als veel minder urgent gezien en door sommigen zelfs als bedreiging van het beschikbare landbouwareaal. Bezien vanuit de landbouw gaat het hier meer om een langetermijnontwikkeling. Wel met potentieel en betere verdienkansen, gezien de waarde van de te vermarkten producten, maar ook met een grote technische en vooral maatschappelijke uitdaging.

Een aanjager, coördinator, facilitator en voorlichter is daarbij van een enorme toegevoegde waarde. Stichting Zilte Zones heeft deze rol de afgelopen jaren met verve vervuld. We hebben de ambitie om die ook na de ontmanteling van het veldlab in Polder Wassenaar te continueren. Zodat de ontwikkeling van mariene aquacultuur in Noord-Nederland niet stagneert.

Voor 2025 richt Stichting Zilte Zones zich op drie speerpunten:

- **Een nieuwe locatie ontwikkelen.** Als opvolger van Polder Wassenaar zijn wij op zoek naar een nieuwe locatie om experimenten uit te voeren, gecombineerd met de mogelijkheid om ter plekke een eerste opschaling te kunnen maken naar daadwerkelijke productie;
- **Ons netwerk uitbreiden.** Vooral het netwerk naar ondernemers kan worden uitgebreid;
- **Onze basisfinanciering veilig stellen.** De huidige projectfinancieringen eindigen begin 2026. Mocht de stichting dan haar rol willen blijven vervullen, dan is een vorm van basisfinanciering nodig. Daarvoor moeten fondsen worden gezocht, zowel publiek als particulier.

Net als in de afgelopen tien jaar zoekt Stichting Zilte Zones nadrukkelijk de samenwerking op met partijen die ook graag willen bijdragen of een rol willen spelen in de noodzakelijke transitie om in de (nabije) toekomst vruchtbaar gebruik van verzilte gronden te kunnen bewerkstelligen en die willen helpen om vissers en boeren een perspectief te bieden en/of die zich hard willen maken voor de productie van eiwitrijk voedsel.

We zijn benieuwd naar jouw inzichten en ideeën! Neem gerust contact op met onze stichting om te sparren, ideeën te delen of pilotprojecten aan te melden. Dat kan via info@ziltezones.com.